

УДК 657.635:658.15

Копотієнко Тетяна Юріївна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансового аналізу та аудиту
Державний торговельно-економічний університет*

Kopotiienko Tetiana

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Department of Financial Analysis and Audit
State University of Trade and Economics*

ORCID: 0000-0001-6107-9937

Багімова Наталя Романівна

*практикуючий бухгалтер,
магістрант кафедри фінансового аналізу та аудиту
Державний торговельно-економічний університет*

Bahimova Natalia

*Practicing Accountant
Master's Student of the Department of Financial Analysis and Audit
State University of Trade and Economics*

ORCID: 0000-0002-2218-5005

ОРГАНІЗАЦІЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ ТА СТРАТЕГІЧНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПІДПРИЄМСТВА

ORGANIZATION OF INTERNAL AUDIT AND STRATEGIC ANALYSIS OF THE COMPANY'S FINANCIAL RESULTS

***Анотація.** Вступ. Сталий розвиток економіки України, зростання
валового внутрішнього продукту значною мірою залежить від фінансового*

стану та ефективності господарської діяльності кожного суб'єкта господарювання.

Для швидкого та дієвого прийняття управлінських рішень виникає потреба у повній, об'єктивній, достовірній та неупередженій інформації про результати діяльності підприємства. Забезпечення достатнього обсягу прибутку та високого рівня рентабельності посідає важливе місце серед завдань стратегічного розвитку підприємства та забезпечує інтереси його власників, персоналу та держави. Основною метою діяльності підприємства є одержання максимального прибутку за мінімальних витрат шляхом задоволення потреб споживачів. Саме фінансові результати характеризують ефективність діяльності суб'єкта господарювання, тому проведення їх внутрішнього аудиту та аналізу є доволі актуальним питанням. Внутрішній аудит та аналіз фінансових результатів підприємства є доволі актуальними та дієвими інструментами управління господарською діяльністю, а його якість і повнота впливають на подальшу фінансову стратегію підприємства та зміцнення його економічного стану.

Мета. Мета статті полягає у дослідженні організаційних аспектів стратегічного аналізу фінансових результатів, як інструмента фінансової діагностики і прогнозування, та внутрішнього аудиту, як функції стратегічного управління і засобу підвищення ефективності діяльності підприємства.

Матеріали і методи. Для виконання поставлених у статті завдань застосовано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. Зокрема, методи індукції та дедукції, аналізу та синтезу були використані при визначенні сутності та завдань внутрішнього аудиту фінансових результатів, а також при формулюванні висновків та рекомендацій за результатами дослідження. Застосування економіко-логічних методів, зокрема порівняння та групування, дозволило

проаналізувати динаміку фінансових результатів підприємств України за 2019–2024 рр. на основі даних офіційної статистики та виявити ключові тенденції у структурі прибуткових і збиткових підприємств. Системно-структурний підхід було застосовано при розробці алгоритму проведення внутрішнього аудиту фінансових результатів та систематизації його етапів.

Інформаційною базою дослідження слугували нормативно-правові акти України з питань бухгалтерського обліку та аудиту; офіційні дані Державної служби статистики України щодо фінансових результатів діяльності підприємств; фінансова звітність конкретного суб'єкта господарювання (ТОВ «КАРБОНСТІЛЛ»); наукові праці провідних вітчизняних вчених з проблематики внутрішнього аудиту та стратегічного аналізу.

Результати. У статті проведено аналіз фінансових результатів підприємств України за 2019-2024 рр., визначено динаміку і тенденції змін. Внаслідок збільшення кількості збиткових підприємств та зростання ризику банкрутства, підприємствам слід посилити контроль за витратами та ефективністю управління ресурсами. Проаналізовано результати діяльності ТОВ «КАРБОНСТІЛЛ» за 2019-2024 рр. Розроблено алгоритм проведення внутрішнього аудиту фінансових результатів підприємства.

Перспективи. У подальших дослідженнях проблематики внутрішнього аудиту фінансових результатів діяльності підприємства доцільно зосередити увагу на удосконаленні критеріїв та методів оцінки ефективності діяльності підприємства залежно від галузі діяльності, виявленні факторів впливу на фінансові результати та підвищенні аналітичної складової внутрішнього аудиту для своєчасного виявлення та мінімізації ризиків.

Ключові слова: аудит, внутрішній аудит, аналіз, стратегічний аналіз, стратегічне управління, фінансовий аналіз, фінансовий результат, прибуток, збиток, виробниче підприємство, підприємство торгівлі, ефективність господарської діяльності, сталий розвиток.

Summary. *Introduction. The sustainable development of Ukraine's economy and the growth of its gross domestic product largely depend on the financial condition and operational efficiency of each business entity. Swift and effective managerial decision-making requires complete comprehensive, objective, reliable, and unbiased information about the company's performance results. Ensuring a sufficient amount of profit and a high level of profitability holds a significant place is a key strategic development goal among the strategic development goals of an enterprise and secures the interests of its owners, personnel, and the state. The main goal of an enterprise's activity is to obtain maximum profit at minimum cost by meeting consumer needs. It is the financial results that characterize the efficiency of a business entity's activities; therefore, conducting their internal audit and analysis is a highly relevant issue matter. Internal audit and analysis of an enterprise's financial results are highly relevant and effective critical tools for managing economic activity, and their quality and completeness influence the company's future financial strategy and the strengthening of its economic condition.*

Purpose. The purpose of the article is to study the organizational aspects of strategic analysis of financial results, as a tool for financial diagnostics and forecasting, and internal audit, as a function of strategic management and a means of improving a tool for enhancing the enterprise's performance.

Materials and methods. A complex range of general scientific and special research methods was used to accomplish the tasks set in the article. In particular, methods of induction and deduction, analysis and synthesis were used to define determine the essence and tasks of the internal audit of financial results,

as well as to formulate conclusions and recommendations based on the research findings. The application of economic-logical methods, particularly comparison and grouping, made it possible to analyze the dynamics of financial results of Ukrainian enterprises for 2019–2024 based on official statistics and to identify key trends in the structure of profitable and unprofitable enterprises. A systemic-structural approach was applied in developing the algorithm for conducting the internal audit of financial results and systematizing organizing its stages.

Information Base of the Research included legislative and regulatory acts of Ukraine on accounting and auditing; official data from the State Statistics Service of Ukraine regarding the financial results of enterprises' activities; financial statements of a specific business entity (CARBONSTEEL LLC); and scientific works by leading domestic scholars on the issues of internal audit and strategic analysis.

Results. The article analyzes the financial results of Ukrainian enterprises for 2019-2024, identifying dynamics and trends of changes. Due to the increase in the number of unprofitable enterprises and the growing risk of bankruptcy, enterprises should strengthen control over enhanced costs control and resource management efficiency. The performance results of CARBONSTEEL LLC for 2019-2024 were analyzed. An algorithm for conducting an internal audit of the enterprise's financial results was has been developed.

Discussion. In further research on the internal audit of an enterprise's financial results, it is advisable to focus on improving the criteria and methods for assessing the enterprise's performance depending on its field of activity, identifying factors influencing financial results, and enhancing the analytical component of the internal audit for the timely detection and minimization of risks to ensure timely risk detection and mitigation.

Key words: audit, internal audit, analysis, strategic analysis, strategic management, financial analysis, financial result, profit, loss, manufacturing enterprise, trading enterprise, economic efficiency, sustainable development.

Постановка проблеми. Для ефективного та своєчасного прийняття управлінських рішень виникає потреба у повній, об'єктивній, достовірній та неупередженій інформації про результати діяльності підприємства. Рентабельність та прибуток посідають важливе місце в розвитку підприємства та забезпечують інтереси його власників, персоналу та держави. Метою діяльності суб'єкта господарювання є одержання максимального прибутку за мінімальних витрат. Саме фінансові результати визначають та характеризують ефективність господарської діяльності підприємства, тому проведення внутрішнього аудиту та аналізу цього об'єкта є досить актуальним питанням.

Фінансові результати діяльності підприємства є непростим для дослідження об'єктом, тому що для їх відображення використовуються дані, сформовані на всіх ділянках облікового процесу. При здійсненні внутрішнього аудиту ефективності та результативності діяльності, аудитор повинен якісно організувати контрольний процес, щоб отримати необхідні для формування незалежної аудиторської думки докази. Якість і повнота організації внутрішнього аудиту фінансових результатів впливає на подальшу фінансову стратегію підприємства та зміцнення його економічного стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та методичні засади внутрішнього аудиту та стратегічного аналізу фінансових результатів діяльності підприємств є об'єктом досліджень багатьох науковців. Питанням внутрішнього аудиту приділяли увагу такі вчені: К. Назарова, Д. Гнатченко [1], О.Н. Коркушко, Л.А. Кушнір [3], Т. Сугак, О. Тимофєєв [4] та інші.

Н. Овчарова та П. Горбань у своєму науковому доробку дослідили питання внутрішнього аудиту доходів [5], а у працях [2; 6] детальну увагу

було приділено дослідженню витрат підприємства як об'єкта внутрішнього аудиту.

О. Бুদ্ধо та О. Корнієнко у своїй статті проаналізували підходи до аудиту фінансових результатів [7], а С. Слюсар та Л. Бурдонос зосередили увагу на його інформаційному забезпеченні [8]. Основні аспекти аудиту прибутку підприємств розкрили у своїх наукових доробках Н.Ю. Мардус та К.Ю. Руденко [9].

Не меншу увагу науковцями було приділено дослідженню організації та методики стратегічного аналізу. Зокрема, І. Парасій-Вергуненко та Я. Юрчишин дослідили особливості організації стратегічного аналізу в системі управління підприємством та запропонували структурно логічну модель організаційних етапів проведення стратегічного аналізу з деталізацією всіх видів аналітичних процедур [10]. Г. Чугрій визначила, що стратегічний аналіз сприяє реалізації мети управління [11]. Л. Костюченко розкрила послідовність застосування групи методів стратегічного аналізу [12]. І. Маковецька, М. Байдін, В. Король. приділяли увагу удосконаленню інструментів стратегічного аналізу [13]. Н. Лисенко обґрунтувала зв'язок стратегічного аналізу зі стратегічним управлінням [14]. А. Степанова та С. Кальний розробили матрицю стратегій для підвищення інвестиційної привабливості підприємства [15].

Мета статті полягає у дослідженні організаційних аспектів стратегічного аналізу фінансових результатів, як інструмента фінансової діагностики і прогнозування, та внутрішнього аудиту, як функції стратегічного управління і засобу підвищення ефективності діяльності підприємства.

Матеріали і методи. Для виконання поставлених у статті завдань застосовано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів дослідження. Зокрема, методи індукції та дедукції, аналізу та синтезу були використані при визначенні сутності та завдань внутрішнього аудиту

фінансових результатів, а також при формулюванні висновків та рекомендацій за результатами дослідження. Застосування економіко-статистичних методів, зокрема порівняння та групування, дозволило проаналізувати динаміку фінансових результатів підприємств України за 2019–2024 рр. на основі даних офіційної статистики та виявити ключові тенденції у структурі прибуткових і збиткових підприємств. Системно-структурний підхід було застосовано при розробці алгоритму та етапів проведення внутрішнього аудиту фінансових результатів.

Інформаційною базою дослідження слугували нормативно-правові акти України з питань бухгалтерського обліку та аудиту; офіційні дані Державної служби статистики України щодо фінансових результатів діяльності підприємств; фінансова звітність конкретного суб'єкта господарювання (ТОВ «КАРБОНСТІЛЛ»); наукові праці провідних вітчизняних вчених з проблематики внутрішнього аудиту та стратегічного аналізу.

Виклад основного матеріалу. Умови воєнного стану посприяли погіршенню рівня фінансової стабільності майже всіх суб'єктів господарювання. Деструктивний ефект стану війни спостерігається як на макрорівні, так і на рівні окремих підприємств. Враховуючи те, що підприємствам необхідно адаптуватися до реалій сьогодення і відновлювати свій бізнес, зростає роль стратегічного управління, ключовою функцією якого є стратегічний аналіз, який сприяє збереженню ефективності діяльності та конкурентоспроможності навіть у нестабільних умовах. Стратегічний аналіз є подібним за сутнісними характеристиками з економічним аналізом, але відрізняється метою, завданнями, методами, охопленням господарських процесів і періодом планування. Стратегічний аналіз спрямований на формування візії довгострокового розвитку компанії, виявлення потенційних ризиків та нових можливостей.

Лише за умови ефективної діяльності підприємство може забезпечити стабільне зростання. Ключовим індикатором ефективності діяльності підприємства є його фінансові результати. Згідно з НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», фінансовим результатом діяльності підприємства може бути прибуток або збиток. Прибуток – це сума, на яку доходи перевищують пов'язані з ними витрати, а збиток, у свою чергу, – це перевищення суми витрат над сумою доходу, для отримання якого були здійснені ці витрати [16].

Стратегічний аналіз фінансових результатів діяльності може показати перспективи розвитку та зростання підприємств та надати розрахункові підтвердження майбутнього прогресу чи регресу економіки.

Для комплексної оцінки фінансової стабільності та ефективності суб'єктів господарювання на національному рівні зробимо загальну економічну характеристику показників прибутковості підприємств України за допомогою агрегованих статистичних даних, які опубліковані на сайті Державної служби статистики України (табл.1).

Таблиця 1

Динаміка фінансових результатів підприємств України за 2019-2024
рр.

№ пор.	Показник, млн. грн	Роки						Відхилення 2019/2024 рр.	
		2019	2020	2021	2022	2023	2024	Абс., млн. грн	Відн., %
1	Фінансовий результат – прибуток	869642,1	673978,8	1266456,3	724687,6	1053643,5	1284014,4	+414372,3	+47,6
2	Фінансовий результат – збиток	256598,1	539244,5	232443,6	941282,4	490528,8	464212,2	+207614,1	+80,9
3	Сукупний фінансовий результат - сальдо	613044,0	134734,3	1034012,8	-216594,8	563114,7	819802,1	+206758,1	+33,7

Примітка: для розрахунків використано фінансові результати підприємств до оподаткування (без урахування банків)

Джерело: складено авторами на основі даних Державної служби статистики України [17]

За даними табл. 1 виявлено, що фінансовий результат (прибуток) підприємств збільшився у 2024р. порівняно з 2019р. на 414372,3 млн. грн, або на 47,6%. При цьому, фінансовий результат (збиток) підприємств також збільшився на 207614,1 млн. грн, або на 80,9% у 2024 р., порівняно з 2019р. Сукупний фінансовий результат (сальдо) суб'єктів господарювання збільшився на 206758,1 млн. грн або на 33,7% у 2024р. порівняно з 2019р. У 2020р. можемо відмітити зменшення прибутку та різке збільшення збитку порівняно з попереднім 2019р. Логічно припустити, що помітний спад фінансових показників у 2020р. є прямим наслідком пандемії COVID-19, оскільки введення жорстких карантинних обмежень, призупинення діяльності багатьох підприємств і загальна невизначеність на ринках суттєво вдарили по доходності бізнесу. Це чітко відобразилося у зменшенні прибутку та майже двократному зростанні збитків.

У 2021р. відбулось поліпшення ситуації, тобто різке збільшення прибутку та зменшення збитку, порівняно з 2020р., що може свідчити про адаптацію бізнесу до нових умов та реалізацію відкладеного попиту після послаблення карантинних заходів.

У 2022р. відмічаємо негативне сальдо, тобто збитки перевищили прибутки. Такий економічний спад обумовлений великим негативним впливом війни на економіку, а саме руйнуванням активів, втратою територій, ринків та порушенням логістичних ланцюгів.

У 2023-2024рр. спостерігається поступове відновлення та адаптація бізнесу до умов воєнного стану. Незважаючи на те, що сукупний фінансовий результат у 2024р. перевищив показник 2019р., темп приросту збитків випереджає темп приросту прибутків. Загальний фінансовий стан

залишається крихким, а ризики для підприємств значно вищими, ніж у докризовому 2019р.

Розглянемо структуру підприємств України за фактом наявності чистого прибутку чи збитку (всього по економіці) у 2019-2024рр. (рис.1)

Рис. 1. Структура підприємств України за фактом наявності чистого прибутку чи збитку (всього по економіці) у 2019-2024 рр.

Джерело: розроблено авторами на основі даних Державної служби статистики України [17]

За даними рис. 1 бачимо, що загальна частка прибуткових підприємств має тенденцію до зниження у 2019-2024рр. Загальна частка прибуткових підприємств в Україні зменшується з 73,9% у 2019р. до 71,9% у 2024р. Натомість, частка збиткових підприємств має зростаючу тенденцію, частка збиткових підприємств у 2019р. складає 26,1%, а у 2024р – 28,1%. У 2022р. відбулось різке скорочення частки прибуткових підприємств і значне збільшення частки збиткових. Такі результати свідчать про руйнівний вплив на діяльність підприємств повномасштабного вторгнення РФ на територію України. В умовах збільшення кількості збиткових підприємств необхідність у дослідженні зростає.

Для глибшого розуміння проблематики дослідження пропонуємо розглянути динаміку фінансових результатів на прикладі конкретного підприємства, а саме ТОВ «КАРБОНСТІЛЛ» за 2019-2024 рр. (табл. 2).

Таблиця 2

Динаміка фінансових результатів ТОВ «КАРБОНСТІЛЛ» за 2019-2024 рр., тис. грн

Показник	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Відхилення 2024 від 2019		Відхилення 2024 від 2023	
							Абс.	Відн.	Абс.	Відн.
Чистий дохід від реалізації продукції	12 347,2	45 498,4	22 194,6	14 456,0	38 541,3	27 482,1	+15 134,9	122,6%	-11 059,2	-28,7%
Собівартість реалізованої продукції	11 305,1	40 830,4	18 502,2	12 377,5	33 076,8	22 633,4	+11 328,3	100,2%	-10 443,4	-31,6%
Валовий: прибуток	1 042,1	4668,0	3692,4	2078,5	5464,5	4848,7	+3 806,6	365,3%	-615,8	-11,3%
Інші операційні доходи	4,4	68,6	113,8	7,4	129,3	106,3	+101,9	2315,9%	-23,0	-17,8%
Інші операційні витрати	693,3	3 437,7	1 513,6	1 640,9	1 721,0	4 330,7	+3 637,4	524,7%	+2 609,7	+151,6%
Операційний прибуток	353,2	1 298,9	2 292,6	445,0	3 872,8	624,3	+271,1	76,8%	-3 248,5	-83,9%
Інші витрати	0,0	0,0	0,0	3,4	0,0	864,9	+864,9	-	+864,9	-
Прибуток до оподаткування	353,2	1 298,9	2 292,6	441,6	3 872,8	-240,6	-593,8	-168,1%	-4 113,4	-106,2%
Податок на прибуток	63,6	233,8	412,7	79,5	697,1	0,0	-63,6	-100,0%	-697,1	-100,0%
Чистий прибуток	289,6	1 065,1	1 879,9	362,1	3 175,7	-240,6	-530,2	-183,1%	-3 416,3	-107,6%

Джерело: складено авторами на основі фінансової звітності ТОВ «КАРБОНСТІЛЛ»

За даними табл. 2 бачимо, що чистий дохід від реалізації продукції у 2024р. зріс на 122,6% порівняно з 2019р., що свідчить про розширення діяльності підприємства. Проте у порівнянні з 2023 р. дохід зменшився на 28,7%, що може свідчити про певні труднощі на ринку або внутрішні проблеми.

Собівартість реалізованої продукції у 2024р. зросла на 100,2% відносно 2019р., але зменшилась на 31,6% у порівнянні з 2023р. Взагалі,

зменшення собівартості має позитивний вплив на валовий прибуток. Але зменшення одночасно і собівартості і чистого доходу від реалізації продукції свідчить скоріше про зменшення обсягів виробництва, оскільки витрати на виробництво знижуються разом з обсягом реалізації.

Валовий прибуток у 2024 р. зріс на 365,3% у порівнянні з 2019р., що є дуже позитивною тенденцією. Проте у порівнянні з 2023 р. цей показник зменшився на 11,3%, це свідчить про те, що підприємство стало менш ефективним у генеруванні прибутку від основної діяльності.

Інші операційні доходи у 2024 р. значно зросли на 2315,9% у порівнянні з 2019р., що свідчить про активізацію іншої операційної діяльності підприємства, але зменшились на 17,8% порівняно з 2023р.

Інші операційні витрати у 2024р. збільшились на 524,7% у порівнянні з 2019р., також збільшились на 151,6% у порівнянні з 2023р. На збільшення таких витрат може впливати багато факторів: збільшення адміністративних витрат, витрат на збут, оренду, непередбачувані витрати, тощо.

Операційний прибуток у 2024р. зріс на 76,8% порівняно з 2019, однак зменшився на 83,9% у порівнянні з 2023р., що є негативною тенденцією.

Чистий прибуток зменшився у 2024р. на 183,1% порівняно з 2019р. та на 107,6% порівняно з 2023р. У 2024р. підприємство отримало збиток.

Отже, підприємство ТОВ «КАРБОНСТІЛЛ» демонструвало суттєве зростання основних фінансових показників у період з 2019 по 2023 рр., однак у 2024р. спостерігається різке погіршення фінансових результатів: зменшення доходу, операційного та чистого прибутку. Це може бути пов'язано з ринковими змінами, внутрішніми управлінськими проблемами або іншими зовнішніми обставинами. Але беручи до уваги значне збільшення операційних та інших витрат у 2024р., можемо припустити, що до збиткової діяльності призвели витрати через непередбачені обставини.

Проведені дослідження показників чистого прибутку ТОВ «КАРБОНСТІЛЛ» свідчать про те, що зміна чистого доходу від реалізації

продукції, зокрема його поведінка в динаміці з 2019р. по 2024р. не прямопропорційно впливає на зміну чистого прибутку, що в кінцевому результаті формує дисбаланс діяльності підприємства.

Порівнюючи середні абсолютні прирости чистого прибутку і чистого доходу від реалізації продукції хочемо наголосити:

– середній абсолютний приріст ланцюговий чистого доходу від реалізації продукції за період 2019-2024 рр. становить 3027,0 тис. грн.

$$\bar{\Delta} = \frac{\sum y_t - y_{t-1}}{t - 1} = \frac{(45498,4 - 123472,2) + (22194,6 - 45498,4) + \dots + (27482,1 - 38541,3)}{6 - 1} = 3027,0 \text{ тис. грн.}$$

– середній абсолютний приріст ланцюговий чистого прибутку за період 2019-2024 рр. становить (-106,4 тис. грн.).

$$\bar{\Delta} = \frac{\sum y_t - y_{t-1}}{t - 1} = \frac{(1065,1 - 289,6) + (1879,9 - 1065,1) + \dots + (-240,6 - 3175,7)}{6 - 1} = -106,4 \text{ тис. грн.}$$

– середній абсолютний приріст базисний чистого прибутку за період 2019-2024 рр. становить (958,8 тис. грн.).

$$\bar{\Delta} = \frac{\sum y_t - y_0}{t - 1} = \frac{(1065,1 - 289,6) + (1879,9 - 289,6) + \dots + (-240,6 - 289,6)}{6 - 1} = 958,8 \text{ тис. грн.}$$

Проведені розрахунки підтверджують зворотній зв'язок, а це свідчить що за досліджуваний період чистий дохід від реалізації продукції має тенденцію до росту в середньому щорічно на 3027,0 тис. грн, а чистий прибуток постійно зменшується (у середньому щорічно на 106,4 тис. грн.), збільшення його спостерігається лише при базисному порівнянні що властиве для порівняння при стабільній економіці і відповідно незмінному курсу іноземної валюти. Для більш повного аналізу взаємозв'язків доцільно було б дослідити зміну витрат компанії, зокрема собівартості продукції.

$$\bar{\Delta} = \frac{\sum y_t - y_{t-1}}{t - 1} = \frac{(40830,4 - 11305,1) + (18502,2 - 40830,4) + \dots + (33076,8 - 12377,5)}{6 - 1} = 2265,7 \text{ тис. грн.}$$

Розрахунки середнього абсолютного ланцюгового приросту собівартості реалізованої продукції засвідчили щорічне зростання його на 2265,7 тис. грн.

Іншими словами, середньорічне зростання чистого доходу від реалізації продукції і середньорічне зростання собівартості реалізованої

продукції спричиняють стрімкий спад чистого прибутку. Виправлення такої ситуації на підприємстві можливе лише за рахунок зниження витрат, зокрема: запровадження нічних змін, коли вартість електроенергії дешевше майже на половину, використання під час виробництва сировини заміниці основного напівфабрикату, яка не понизить якість кінцевого продукту, переобладнання рухомого складу основних засобів на більш дешевий вид пального тощо.

Цікавим фактом є те, що чистий прибуток компанії кожних 2-3 роки має різкий спад. Для прикладу у 2022 р. різке зниження останнього показника можна пояснити лише початком війни РФ проти України, становлення готової продукції неконкурентоспроможною або зменшення кількості споживачів у регіоні.

Постійна варіація купівельних цін на сировину, зростання комунальних послуг та інших зовнішніх факторів формують на підприємстві загальну тенденцію до повільного зниження чистого прибутку. Негативним явище є те, що в N-періоді часу на підприємстві буде нехватка оборотних коштів і воно може бути визнане банкрутом. У табл. 3 проведемо аналіз загальної тенденції чистого прибутку і спрогнозуємо його на перспективу.

Таблиця 3

**Аналіз загальної тенденції зміни чистого прибутку
ТОВ «КАРБОНСТІЛЛ» за 2019-2024 рр.**

Найменування показника	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Сума, грн
Чистий прибуток, тис. грн	289,6	1 065,1	1 879,9	362,1	3 175,7	-240,6	6531,8
t	1	2	3	4	5	6	21
t ²	1	4	9	16	25	36	91
Y _t	289,6	4260,4	16919,1	5793,6	79392,5	-8661,6	97993,6
Y(t) = 872,3 + 61,8t	934,1	995,9	1057,7	1119,5	1181,3	1243,1	6531,8

Джерело: обчислено авторами на основі даних табл. 2

Аналітичні розрахунки доцільно проводити на основі трендового аналізу, що в кінцевому результаті підвищить точність прогнозу:

$$\begin{cases} \sum Y = an + b \sum t \\ \sum Yt = a \sum t + b \sum t^2 \end{cases}$$

відповідно,

$$\begin{cases} a = 872,3 \\ b = 61,8 \end{cases}$$

Прогнозуючи показники чистого прибутку на перспективу в досліджений тренд підставимо порядкові номери майбутніх періодів і отримаємо:

$$Y_{2025} = 872,3 + 61,8t = 872,3 + 61,8 \times 7 = 1675,7 \text{ тис. грн.};$$

$$Y_{2026} = 872,3 + 61,8t = 872,3 + 61,8 \times 8 = 1737,5 \text{ тис. грн.};$$

$$Y_{2027} = 872,3 + 61,8t = 872,3 + 61,8 \times 9 = 1799,3 \text{ тис. грн.};$$

$$Y_{2028} = 872,3 + 61,8t = 872,3 + 61,8 \times 10 = 1861,1 \text{ тис. грн.};$$

$$Y_{2029} = 872,3 + 61,8t = 872,3 + 61,8 \times 11 = 1922,9 \text{ тис. грн.}$$

Проведені розрахунки підтверджують той факт, що темпи випередження чистого прибутку є набагато меншими за темпи випередження доходів від продажу продукції, що поступово призводить до уповільнення приросту фінансового результату підприємства в перспективі.

Визначальною рисою успішності бізнесу є рентабельність. Показники рентабельності відображають ефективність управлінських рішень і виступають важливим орієнтиром для оцінки інвестиційної привабливості підприємств. Важливим напрямком діяльності вітчизняних підприємств є пошук чинників і підвищення резервів рентабельності. Аналіз і контроль цього показника допомагають підприємствам оперативно визначати слабкі місця та ухвалювати стратегічні кроки для зміцнення фінансової стабільності. Розглянемо динаміку показників рентабельності ТОВ «КАРБОНСТІЛЛ» за 2019-2024рр. (табл. 4).

Таблиця 4

**Динаміка показників рентабельності ТОВ «КАРБОНСТІЛЛ»
за 2019-2024 рр., %**

Назва коефіцієнта	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Відхилення 2024 від 2019		Відхилення 2024 від 2023	
							Абс.	Відн.	Абс.	Відн.
Загальна рентабельність	2,9%	2,9%	10,3%	3,1%	10,1%	-0,9%	-3,8%	-132,8%	-11,0%	-108,7%
Операційна рентабельність	2,9%	2,9%	10,3%	3,1%	10,0%	2,3%	-0,6%	-20,6%	-7,7%	-76,6%
Чиста рентабельність	2,3%	2,3%	8,5%	2,5%	8,2%	-0,9%	-3,2%	-137,3%	-9,1%	-110,6%
Рентабельність виробничих витрат	2,6%	2,6%	10,2%	2,9%	9,6%	-1,1%	-3,7%	-144,4%	-10,7%	-111,1%
Рентабельність загальних витрат	2,4%	2,4%	9,4%	2,6%	9,1%	-0,9%	-3,3%	-135,8%	-10,0%	-109,5%
Рентабельність капіталу	29,6%	108,8%	112,4%	27,3%	160,9%	-14,4%	-44,0%	-148,7%	-175,3%	-109,0%
Рентабельність активів	1,9%	4,0%	5,4%	1,1%	9,2%	-0,7%	-2,6%	-136,9%	-9,9%	-107,7%
Рентабельність оборотних активів	1,9%	4,0%	5,6%	1,1%	9,7%	-0,7%	-2,6%	-134,2%	-10,4%	-107,6%
Рентабельність виробничого потенціалу	29,4%	16,6%	15,5%	3,4%	40,6%	-5,1%	-34,5%	-117,4%	-45,7%	-112,5%

Джерело: складено авторами на основі фінансової звітності ТОВ «КАРБОНСТІЛЛ»

За даними табл. 4 бачимо, що у 2024 р. відбулось різке погіршення всіх показників рентабельності, порівняно з 2019р. та 2023р. Причинами такого падіння є зростання витрат без відповідного збільшення доходів.

Узагальнимо виявлені проблеми ТОВ «КАРБОНСТІЛЛ» та надамо рекомендації щодо покращення фінансового стану:

- високі витрати при падінні прибутків - підприємству варто переглянути структуру витрат, зменшити витрати на сировину, ресурси, тощо, що призведе до зниження собівартості продукції та підвищення чистої рентабельності;

- низька рентабельність активів - рекомендується оптимізувати використання активів, наприклад, продати непотрібні;
- зниження операційної рентабельності - підприємству необхідно виходити на нові ринки, активізувати продажі;
- втрата конкурентних переваг - для підвищення продуктивності праці та якості товарів (послуг) підприємству рекомендується впровадити нові технології, модернізувати виробництво;
- низька ефективність управління загальними витратами - задля зниження непродуктивних витрат рекомендується запровадити систему регулярного внутрішнього аудиту (на умовах аутсорсingu).

Проаналізувавши дані, можемо зробити такий прогноз: якщо не буде вжито термінових заходів щодо оптимізації витрат, підвищення продуктивності й реструктуризації діяльності, то рентабельність буде залишатися на низькому рівні або погіршуватись. Підприємство ризикує поглибити фінансову кризу.

Для посилення контролю за витратами та ефективністю управління ресурсами власнику доцільно впровадити внутрішній аудит в практику своєї діяльності. Внутрішній аудит проводиться систематично, тому надає можливість оперативно вирішувати багато управлінських, податкових та інших питань, і в кінцевому підсумку підприємство отримає стійкий фінансовий стан.

Запорукою ефективного внутрішнього аудиту є його раціональна організація. На підприємстві його можна організувати в таких формах (рис.2).

Рис. 2. Форми організації внутрішнього аудиту

Джерело: розроблено авторами на основі [4; 5]

Вибір форми організації внутрішнього аудиту обумовлений розміром підприємства, потребами власників, його фінансовою спроможністю, також ураховується специфіка його функціонування [5]. Варто зазначити, що функції внутрішнього аудиту мають бути підпорядковані безпосередньо власникам підприємства і бути незалежними від оперативного керівництва.

Основним завданням внутрішнього аудиту фінансових результатів є виявлення, запобігання, виправлення недоліків, які спричиняють викривлення інформації, та перевірка наскільки позитивно чи негативно впливають рішення управлінського персоналу на отримання позитивних фінансових результатів (прибутку) як основи сталого розвитку.

Перевагами створення відділу внутрішнього аудиту на підприємстві є такі:

- можливість швидко виявляти і усувати помилки в обліку і звітності;
- виявлення необґрунтованих витрат і неефективних процесів;
- надання достовірної інформації для прийняття управлінських рішень;

- запобігання фінансовим порушенням і шахрайству тощо.

Організація внутрішнього аудиту необхідна не просто для надання висновку, але і для визначення ступеня ефективності підприємства, оптимального використання ресурсів, визначення факторів ризику, які негативно впливають на діяльність підприємства та розробки рекомендацій, і контроль за їх дотриманням управлінським персоналом [4, с.81].

Перевірка фінансових результатів діяльності має найвищий ступінь аудиторського ризику, оскільки даний показник є найбільш суперечливим та вразливим до перекручувань або фальсифікації. Об'єктом внутрішнього аудиту фінансових результатів підприємства є облікова інформація щодо їх обсягу і структури, а предметом – достовірність відображення облікових даних про фінансові результати та ефективність управління ними. Необхідно зазначити, що якість аналітичних результатів безпосередньо залежить від джерел інформації, які використовуються у внутрішньому аудиті фінансових результатів (табл.5).

Таблиця 5

Джерела інформації для внутрішнього аудиту фінансових результатів діяльності підприємства

№ пор.	Група облікової інформації	Джерела інформації
1	Базові документи, які регламентують методику обліку фінансових результатів та позаоблікові документи	Наказ про облікову політику; Робочий план рахунків; Протоколи зборів акціонерів
2	Первинні документи з обліку фінансових результатів	Документи, які підтверджують обґрунтованість записів в бухгалтерському обліку, що впливають на величину доходів, витрат та фінансових результатів
3	Регістри синтетичного та аналітичного обліку	Журнали; Відомості
4	Фінансова звітність	Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) Баланс (Звіт про фінансовий стан) Примітки до річної фінансової звітності

5	Податкова звітність	Податкова декларація з податку на прибуток підприємств, з ПДВ
6	Нефінансова звітність	Звіт про управління, Звіт зі сталого розвитку, Інтегрована звітність

Джерело: розроблено авторами на основі [5]

Метою внутрішнього аудиту фінансових результатів діяльності підприємства є удосконалення управління виробництвом, контроль за ефективним використанням ресурсів та виявлення резервів ефективнішого управління суб'єктом господарювання [7, с. 347].

При проведенні перевірки внутрішній аудитор має керуватися нормативно правовою базою, документи якої слід класифікувати за рівнями (рис.3)

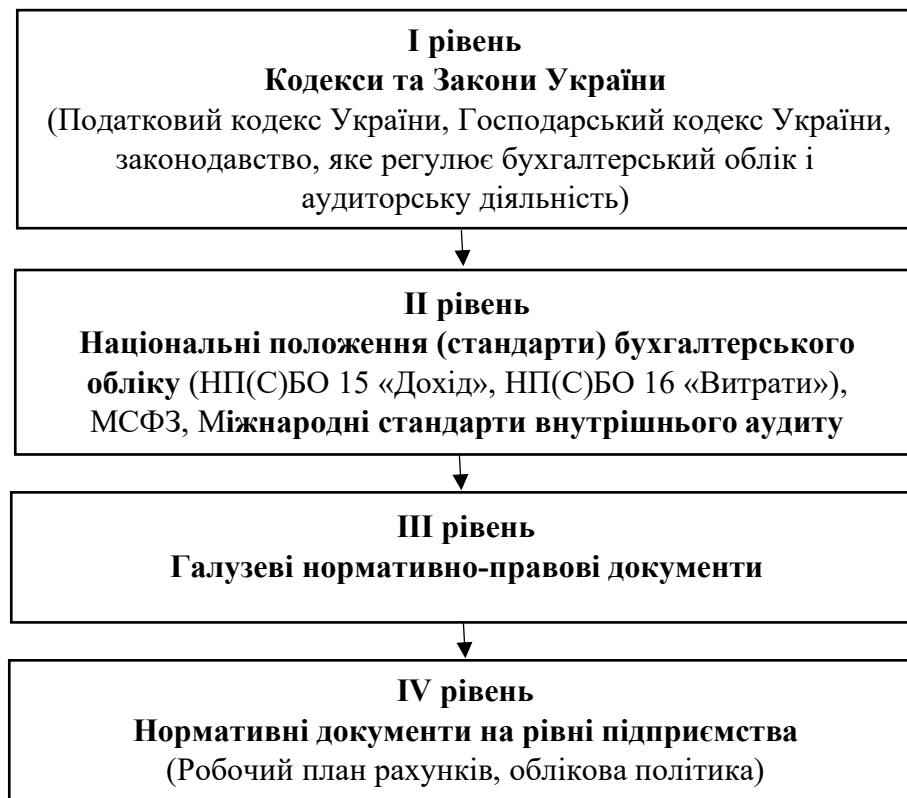

Рис. 3. Рівні нормативно-правового забезпечення внутрішнього аудиту фінансових результатів діяльності підприємства

Джерело: розроблено авторами на основі [7]

Перший рівень охоплює основні законодавчі акти України, які регулюють бухгалтерський облік та аудиторську діяльність. Другий рівень

складають національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку та міжнародні стандарти аудиту. На третьому рівні розташовані галузеві нормативно правові акти, які визначають специфічні вимоги до окремих сфер економіки. Завершує структуру четвертий рівень, який включає внутрішні нормативні документи підприємства. Такий поділ допомагає аудитору системно підходити до перевірки та забезпечувати її відповідність вимогам законодавства.

Періодичність проведення внутрішнього аудиту зображена на рис. 4.

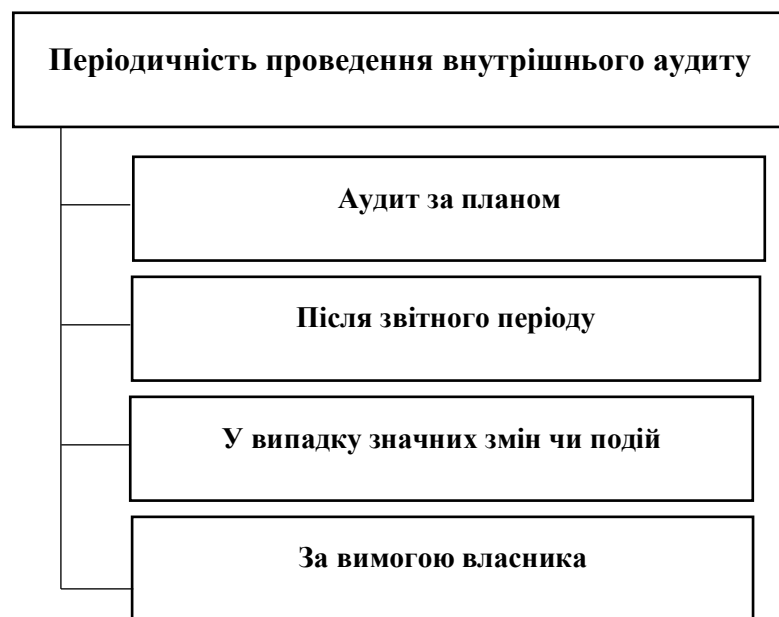

Рис. 4. Періодичність проведення внутрішнього аудиту

Джерело: розроблено авторами

Багато підприємств встановлюють графік, за яким внутрішній аудит проводиться, наприклад, щоквартально чи раз на півріччя. Це дозволяє систематично перевіряти фінансову звітність і оперативно реагувати на виявлені недоліки. Внутрішній аудит може проводитися одразу після завершення звітного періоду, це дозволяє проаналізувати сформовану звітність та порівняти її з плановими показниками. Якщо на підприємстві відбуваються суттєві зміни (наприклад, реструктуризація, впровадження нових облікових систем) внутрішній аудит може бути проведений для виявлення потенційних ризиків чи недоліків в організації обліку. Якщо

раніше було виявлено проблемні ділянки або підвищені ризики шахрайства, помилок, керівництво може ініціювати додаткові перевірки задля ретельного контролю.

Хоча внутрішній аудит фінансових результатів як інструмент моніторингу може мати регулярну частоту для оперативного аналізу, повноцінна перевірка фінансових результатів проводиться тоді, коли є сформована остаточна звітність.

Кожний аудитор використовує свою методику проведення внутрішнього аудиту фінансових результатів діяльності, яка розроблена з урахуванням специфіки діяльності підприємства, сфери діяльності (виробництво, торгівля тощо). Так, проведення внутрішнього аудиту фінансових результатів діяльності виробничого підприємства передбачатиме перевірку калькулювання виробничої собівартості, що для підприємств торгівлі не характерно. Методика проведення внутрішнього аудиту повинна надати можливість отримати відповідні аудиторські докази, визначити аудиторські процедури та сформулювати аудиторський висновок.

Рекомендуємо застосувати наступні кроки для проведення ефективного внутрішнього аудиту фінансових результатів (рис. 5):

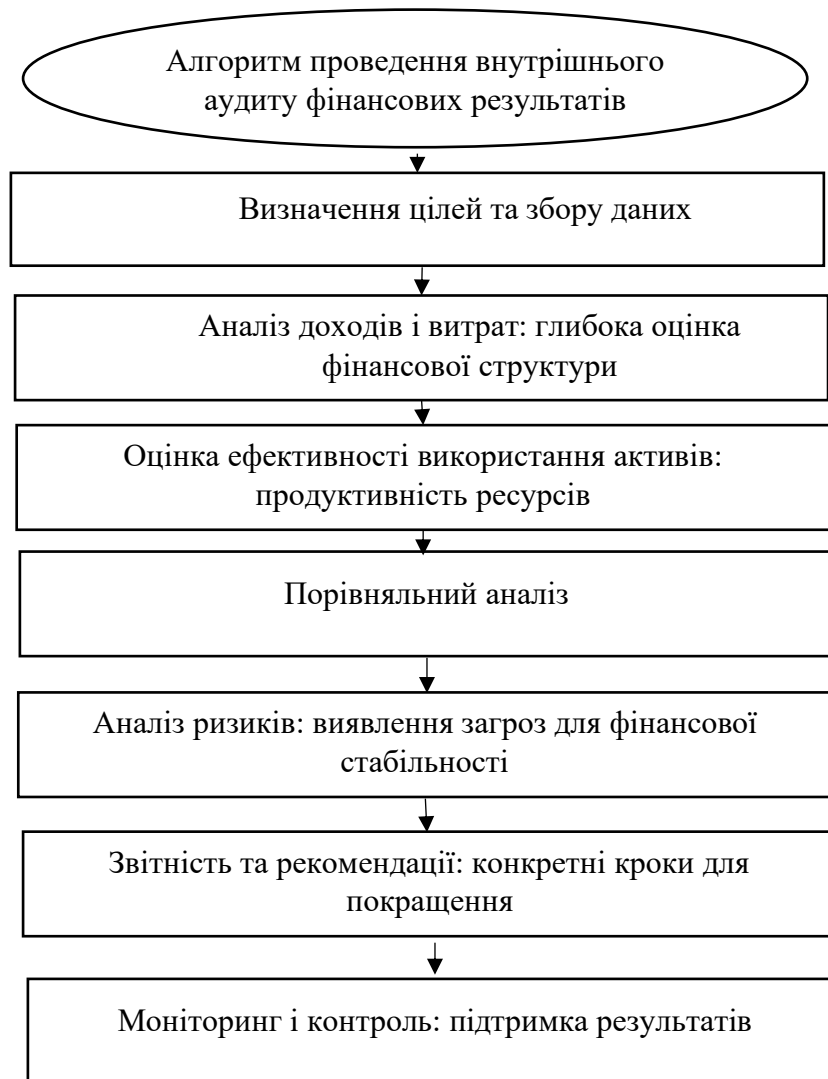

Рис. 5. Алгоритм проведення внутрішнього аудиту фінансових результатів

Джерело: розроблено авторами

Перш за все, перед проведенням внутрішнього аудиту важливо розуміти стратегічні цілі підприємства, адже фінансові результати мають відображати досягнення цих цілей. Оцінка фінансової діяльності повинна бути спрямована на визначення того, як підприємство використовує свої ресурси для досягнення поставлених задач. Крім того, необхідно визначити ключові фінансові показники, які впливають на прибутковість та ефективність компанії, такі як рентабельність, ліквідність, обіг активів тощо. Для проведення аналізу слід зібрати всі необхідні документи, зокрема

фінансові звіти, бухгалтерські записи, дані про витрати, доходи та зобов'язання.

Наступний етап полягає у всебічному аналізі структури доходів і витрат підприємства. Спочатку треба розглянути джерела доходів компанії, оцінити їх динаміку та зіставити з планами або минулими періодами. Це дозволить зрозуміти, чи відповідають доходи реальному потенціалу бізнесу.

Одночасно важливо проаналізувати витрати підприємства, визначити, чи є можливості для їх оптимізації. Розподіл витрат на постійні та змінні, витрати на виробництво та інші категорії дасть змогу виявити сфери для зменшення витрат та підвищення ефективності. Зокрема, важливо оцінити рентабельність діяльності за різними сегментами: чи генерує кожен з напрямків прибуток, чи потрібно коригувати стратегію для покращення фінансових результатів.

Далі необхідно оцінити оборотність активів компанії, тобто, як швидко підприємство використовує свої ресурси для отримання доходів. Це включає аналіз оборотності запасів, дебіторської заборгованості та ефективності використання основних засобів. Також слід звернути увагу на ліквідність підприємства, тобто здатність своєчасно виконувати зобов'язання перед кредиторами. Важливо аналізувати, наскільки ефективно використовуються оборотні засоби, чи є ризики їх недостатньої ліквідності.

Не менш важливо перевірити рівень боргового навантаження компанії, оцінити співвідношення власного та позикового капіталу. Це дозволить визначити, наскільки ефективно підприємство управляє своїми фінансовими зобов'язаннями.

Для того, щоб зрозуміти, наскільки ефективно працює підприємство, слід порівняти його фінансові показники з планами або результатами попередніх періодів. Це дасть змогу виявити відхилення від запланованих

результатів та проаналізувати причини цих відхилень. Додатково, варто порівняти фінансові результати з показниками галузі або конкурентами. Це дозволить оцінити, на якому рівні знаходиться підприємство порівняно з іншими учасниками ринку.

Одним із важливих етапів є оцінка фінансових та операційних ризиків, які можуть вплинути на результати діяльності компанії. Це може бути, наприклад, коливання валютних курсів, зміни в податковому законодавстві або зміни в умовах ринку. Операційні ризики також мають значення: від неефективного управління запасами до порушень у виробничих процесах. Стратегічні ризики, такі як зниження конкурентоспроможності чи нові технології, також повинні бути проаналізовані.

Після проведеного аналізу важливо підготувати детальний звіт, в якому будуть висвітлені всі виявлені проблеми, їхній вплив на фінансові результати, а також конкретні рекомендації щодо покращення ситуації. Наприклад, це можуть бути пропозиції з оптимізації витрат, покращення управління активами або зниження фінансових ризиків. Також слід підготувати план коригувальних заходів, який дозволить компанії втілити ці рекомендації в життя.

Важливим етапом є моніторинг виконання запропонованих заходів. Це дозволить вчасно оцінити їх ефективність і в разі потреби коригувати стратегію. Регулярне проведення внутрішнього аудиту фінансових результатів допомагає підтримувати високу фінансову стабільність і оперативно реагувати на зміни на ринку.

Висновки і перспективи для подальших досліджень. Здійснивши дослідження, можна зробити висновок, що кількість збиткових підприємств в Україні має тенденцію до збільшення, тому підприємствам потрібно посилити контроль за витратами та ефективністю управління ресурсами. Для досягнення цієї мети суб'єктам господарювання доцільно впровадити

службу внутрішнього аудиту або посаду внутрішнього аудитора в практику своєї діяльності. Внутрішній аудитор зменшить ризики суттєвих викривлень та помилок, своєчасно проаналізує результати діяльності і ефективного використання та збереження активів власників. Внутрішній аудит фінансових результатів діяльності – один із інструментів підвищення ефективності функціонування підприємства, який дасть можливість підвищити рентабельність, конкурентоздатність та знизить вплив ризиків на потенціал підприємства. Оцінка фінансових результатів створить необхідну інформаційну базу для прийняття управлінських і фінансових рішень. Робота внутрішнього аудиту незалежна від управлінських підрозділів і захищає інтереси власників.

У подальших дослідженнях внутрішнього аудиту фінансових результатів діяльності підприємства доцільно зосередити увагу на удосконаленні методів оцінки ефективності, виявленні факторів впливу на результати та підвищенні аналітичної складової аудиту для своєчасного виявлення ризиків.

Література

1. Назарова К.О., Гнатченко Д.Д. Внутрішній аудит у запобіганні шахрайства та обману в операційній діяльності торговельних мереж. *БІЗНЕС-НАВІГАТОР*. 2018. № 3-2(46). С. 137-141.
2. Копотієнко Т.Ю. Теоретичні засади внутрішнього аудиту. *Бізнес Інформ*. 2021. № 10. С. 284-290.
3. Коркушко О. Н., Кушнір Л.А. Внутрішній аудит на підприємстві: суть та особливості організації. *Інфраструктура ринку*. 2020. №42. С. 363-366.
4. Сугак Т.М., Тимофєєв О.Ю. Внутрішній аудит як інструмент підвищення ефективності функціонування підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2019. №10(220). С. 79-85

5. Овчарова Н.В., Горбань П.М. Внутрішній аудит доходів підприємства: організаційно-методичні засади. *Економіка та суспільство*. 2022. №43.

6. Копотієнко Т.Ю. Економічна сутність та класифікація витрат як об'єкта внутрішнього аудиту. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2018. №23.

7. Бודько О.В., Корнієнко О.В. Аудит фінансових результатів: організаційні та методичні засади проведення. *Економічний вісник Дніпровського державного технічного університету*. 2022. № 1. С. 79-87.

8. Слюсар С.Т., Бурдонос Л.І. Інформаційне забезпечення аналізу і аудиту фінансових результатів діяльності підприємства. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2022. № 1. С. 60–64.

9. Мардус Н.Ю., Руденко К.Ю. Основні аспекти організації бухгалтерського обліку та аудиту прибутку підприємства. *Науковий погляд: економіка та управління*. 2021. № 6. С. 107-111.

10. Парасій-Вергуненко І.М., Юрчишин Я.В. Організація стратегічного аналізу в системі управління підприємством. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: Економічні науки*. 2024. № 10(1). С. 111-120.

11. Чугрій Г.А. Сутність та роль стратегічного аналізу в системі управління підприємством. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління*. 2020. № 2(2). С. 60-65.

12. Костюченко Л.В. Методологія стратегічного аналізу логістичної діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 5.

13. Маковецька І.М., Байдін М.В., Король В.О. Удосконалення інструментів стратегічного аналізу в управлінні підприємством. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2022. № 3-4. С. 67-71.

14. Лисенко Н. О. Роль стратегічного аналізу в стратегічному управлінні підприємством. *Економіка і управління*. 2022. № 3. С. 58-67.
15. Степанова А., Кальний С. Інструментарій стратегічного аналізу в оцінюванні інвестиційної привабливості підприємства. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2023. № 2. С. 143-149.
16. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності». Практичне застосування. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 21.04.2025).
17. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 15.10.2025).
18. Дорош Н.І., Лясківська Г.В. Внутрішній аудит витрат на виробництво. *Молодий вчений*. 2018. № 3(1). С. 346-350.
19. Крот Ю.М., Майданюк В.В. Інформаційне забезпечення та організаційно-методична побудова процесу аудиту фінансових результатів діяльності підприємства. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2019. №. 6(3). С. 112-117.

References

1. Nazarova K.O., Hnatchenko D.D. Vnutrishnii audyt u zapobihanni shakhraistva ta obmanu v operatsiinii diialnosti torhovelnykh merezh. *BIZNES-NAVIHATOR*. 2018. № 3-2(46). S. 137-141.
2. Kopotiienko T.Iu. Teoretychni zasady vnutrishnoho audytu. *Biznes Inform.* 2021. № 10. S. 284-290.
3. Korkushko O. N., Kushnir L.A. Vnutrishnii audyt na pidpriemstvi: sut ta osoblyvosti orhanizatsii. *Infrastruktura rynku*. 2020. №42. S. 363-366.
4. Suhak T.M., Tymofeiev O.Iu. Vnutrishnii audyt yak instrument pidvyshchennia efektyvnosti funktsionuvannia pidpriemstva. *Aktualni problemy ekonomiky*. 2019. №10(220). S. 79-85

5. Ovcharova N.V., Horban P.M. Vnutrishnii audyt dokhodiv pidpryiemstva: orhanizatsiino-metodychni zasady. *Ekonomika ta suspilstvo*. 2022. №43.
6. Kopotiienko T.Iu. Ekonomichna sutnist ta klasyfikatsiia vytrat yak obiekta vnutrishnoho audytu. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*. 2018. №23.
7. Budko O.V., Korniienko O.V. Audyt finansovykh rezultativ: orhanizatsiini ta metodychni zasady provedennia. *Ekonomichnyi visnyk Dniprovskoho derzhavnoho tekhnichnoho universytetu*. 2022. № 1. S. 79-87.
8. Sliusar S.T., Burdonos L.I. Informatsiine zabezpechennia analizu i audytu finansovykh rezultativ diialnosti pidpryiemstva. *Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu*. 2022. № 1. S. 60–64.
9. Mardus N.Iu., Rudenko K.Iu. Osnovni aspekty orhanizatsii bukhhalterskoho obliku ta audytu prybutku pidpryiemstva. *Naukovyi pohliad: ekonomika ta upravlinnia*. 2021. № 6. S. 107-111.
10. Parasii-Verhunencko I.M., Yurchyshyn Ya.V. Orhanizatsiia stratehichnoho analizu v systemi upravlinnia pidpryiemstvom. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Serii: Ekonomichni nauky*. 2024. № 10(1). S. 111-120.
11. Chuhrii H.A. Sutnist ta rol stratehichnoho analizu v systemi upravlinnia pidpryiemstvom. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Ekonomika i upravlinnia*. 2020. № 2(2). S. 60-65.
12. Kostiuchenko L.V. Metodolohiia stratehichnoho analizu lohistychnoi diialnosti pidpryiemstva. *Efektivna ekonomika*. 2020. № 5.
13. Makovetska I.M., Baidin M.V., Korol V.O. Udoskonalennia instrumentiv stratehichnoho analizu v upravlinni pidpryiemstvom. *Ekonomika. Menedzhment. Biznes*. 2022. № 3-4. S. 67-71.

14. Lysenko N. O. Rol stratehichnoho analizu v stratehichnomu upravlinni pidpriemstvom. *Ekonomika i upravlinnia*. 2022. № 3. S. 58-67.
15. Stepanova A., Kalnyi S. Instrumentarii stratehichnoho analizu v otsiniuvanni investytsiinoi pryvablyvosti pidpriemstva. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Ekonomika*. 2023. № 2. S. 143-149.
16. Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 1 «Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti». Praktychne zastosuvannia. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
17. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy. Ofitsiinyi sait. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
18. Dorosh N.I., Liaskivska H.V. Vnutrishnii audyt vytrat na vyrobnytstvo. *Molodyi vchenyi*. 2018. № 3(1). S. 346-350.
19. Krot Yu.M., Maidaniuk V.V. Informatsiine zabezpechennia ta orhanizatsiino-metodychna pobudova protsesu audytu finansovykh rezultativ diialnosti pidpriemstva. *Problemy systemnoho pidkhodu v ekonomitsi*. 2019. №. 6(3). S. 112-117.